

کتابخانه باطن

فهرست اجمالی

۱۴۹	بیت المال	پیشگفتار / ۱۱
۱۵۷	بیماری	اصول کلی سیره پیامبر ﷺ / ۱۵
۱۶۷	پاداش	
۱۷۱	پرسیدن	
۱۷۵	پیری	۱۹ آخرت
۱۷۷	تبرک	۲۵ آراستگی
۱۷۹	تشویق نیکوکاران	۳۱ آرزو
۱۸۵	تقوا	۳۵ آزار و اذیت
۱۸۷	تقیّه	۴۱ آشتی
۱۹۱	تکبر	۴۵ احترام به دیگران
۱۹۷	توبه	۴۷ احتکار
۲۰۹	توسّل	۴۹ ازدواج
۲۱۳	توکل	۶۵ اسراف
۲۱۵	تهمت	۶۹ اسیر
۲۱۷	جدال	۷۳ اطاعت از خدا
۲۱۹	جنگ	۷۷ امانت داری
۲۲۵	جود و سخاوت	۷۹ امر به معروف و نهی از منکر
۲۳۹	جهاد	۸۵ امید
۲۴۳	حاجت	۸۹ اهل بیت علیهم السلام
۲۵۱	حج	۱۱۱ ایثار
۲۵۳	حجاب	۱۱۷ ایمان
۲۵۵	حقّ الناس	۱۲۱ یخّل
۲۷۵	حکومت	۱۲۵ برابری انسان ها
۲۷۹	حیا	۱۲۹ برزخ
۲۸۵	حیوان	۱۳۱ بلا
۳۰۱	خانواده	۱۴۵ بهشت

۴۷۹	سفر	۳۱۳	خانه
۴۸۱	سلام	۳۱۵	خدا
۴۸۵	سلمان	۳۲۳	خدمت
۴۸۹	سوءظن	۳۲۵	خرافات
۴۹۳	شجاعت	۳۲۹	خشم
۴۹۵	شراب	۳۳۵	خلقت
۴۹۷	شعر	۳۳۹	خُلق و خوی
۴۹۹	شکر	۳۴۷	خوردن
۵۰۳	شوخی	۳۵۷	خیانت
۵۲۱	شهادت	۳۵۹	دانش
۵۲۹	شیعه	۳۶۵	دروغ
۵۳۳	صبر	۳۷۱	دست دادن
۵۳۷	صدقه و انفاق	۳۷۳	دشنام
۵۴۷	صلوات	۳۷۹	دعا
۵۵۱	صله رحم	۳۸۳	دل‌داری به داغ‌داران
۵۵۵	عبادت	۳۸۹	دنیا
۵۵۹	عبرت	۳۹۵	دوستی
۵۶۳	عدالت	۴۰۱	دیدار
۵۶۷	عفو و گذشت	۴۰۳	ذکر
۵۸۵	عقل	۴۱۱	رؤیا
۵۸۷	عمل	۴۱۳	رشوه
۵۸۹	عیب	۴۱۵	روزه
۵۹۱	غُلُو	۴۲۱	روزی
۵۹۳	غیبت	۴۲۵	رهبانیت
۶۰۱	غیرت	۴۳۳	ریا
۶۰۵	فال نیک و بد زدن	۴۳۷	زبان
۶۰۷	فرزند	۴۴۳	زن
۶۱۵	فروتنی و تواضع	۴۴۵	زهد
۶۲۱	فریب و نیرنگ	۴۵۳	زیبایی و جمال
۶۲۳	فقر	۴۵۷	زینت
۶۲۵	قدرشناسی و قدردانی	۴۵۹	سادات
۶۳۹	قرآن	۴۶۷	ستم
۶۴۵	قرض	۴۷۱	سجده
۶۴۷	قضا و قدر	۴۷۵	سخن

۸۳۳	نیکی	۶۴۹	کسب و کار
۸۳۷	والدین	۶۵۷	کشاورزی
۸۳۷	پدر و مادر	۶۵۹	قتل و کشتار
۸۵۱	ورزش	۶۶۳	کفاف
۸۵۵	وفای به عهد	۶۶۵	کودک
۸۶۱	هدایت	۶۷۹	گریه
۸۶۵	هدیه	۶۸۳	گناه
۸۶۷	همت	۶۸۹	لباس
۸۷۱	همسایه	۶۹۱	لعن
۸۷۷	هوا و هوس	۶۹۵	مال
۸۸۱	یاد خدا	۷۰۵	محببت
۸۸۵	یاری دیگران	۷۱۳	مدارا
۸۸۹	یتیم	۷۲۹	مدح و ستایش
۸۹۵	دیگر حکایت‌ها	۷۳۳	مرگ
		۷۴۱	مسجد
		۷۴۳	مسخره کردن
۹۰۷	کتابنامه	۷۴۵	معاشرت
۹۱۳	فهرست تفصیلی	۷۵۱	معامله
		۷۵۵	معجزه
		۷۶۵	مغفرت
		۷۶۷	موعظه
		۷۷۱	مهربانی
		۷۸۱	مهمان و مهمانی
		۷۸۹	نام و
		۷۸۹	نام‌گذاری
		۷۹۵	نذر
		۷۹۷	نسب و خویشی
		۸۰۱	نظافت و بهداشت
		۸۰۳	نظم و انضباط
		۸۰۵	نعمت
		۸۰۷	نگاه
		۸۱۳	نماز
		۸۲۵	نوبت
		۸۲۹	نیت

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين وصلی الله علی محمد وآله الظاهرين

در بین آثار مربوط به سیره و سنت معصومین علیهم السلام، حکایات زندگی آن بزرگواران از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. امتیاز حکایت‌نامه‌ها بر دیگر آثار دینی، جذابیت فوق‌العاده این مجموعه‌ها برای عموم مردم و حتی مخاطبان فرهیخته از سویی، و تأثیرگذاری این آثار در تغییر رفتار خوانندگان آن از سوی دیگر است. وقتی کسی حکایتی را از یک معصوم مطالعه می‌کند، در نگاه اول به یک اصل اخلاقی توجه می‌کند، سپس شیوه عمل به آن اصل اخلاقی را می‌آموزد، بعد، به خاطر رفتار درستی که از الگو و محبوب خود می‌بیند به انجام آن رفتار اخلاقی تشویق می‌شود، و محبتش به آن بزرگواری که آن عمل را انجام داده، فزونی می‌یابد و در نهایت این‌که، به برکت درک عملی آن اصل اخلاقی، بهتر از دیگر دانسته‌ها آن را درمی‌یابد.

به حمد الهی، آثار فراوانی در این حوزه پدید آمده و کتاب‌های گوناگونی در این باره نوشته و برای قشرهای گوناگون، آثار متنوعی منتشر شده است. با این حال، نبود یک مجموعه نسبتاً جامع، باعث می‌شود که هر نویسنده‌ای، به گونه‌ای جداگانه به گردآوری حکایت‌های مورد نظر خود بپردازد. اگر یک یا چند مجموعه نسبتاً جامع و گسترده در زمینه حکایت‌های زندگی معصومین وجود داشت، به جای آن‌که نویسندگان ما بیش‌تر وقت خود را به گردآوری این حکایت‌ها اختصاص دهند، به بازنویسی و ارائه هنرمندانه آن‌ها همت می‌گمارند.

نویسنده، که خود در سال ۱۳۷۴ مجموعه‌ای از حکایت‌های زندگی حضرت

فاطمه زهرا علیها السلام را با نام «بوی بهشت» تقدیم مشتاقان اهل بیت علیهم السلام کرده بود، نیاز تألیف چنین مجموعه‌هایی را از عمق جان احساس می‌کرد؛ به همین دلیل، از همان سال‌ها، طرح جمع‌آوری حکایت‌ها را تدوین و با برخی نویسندگان مذهبی - به ویژه کسانی که دغدغه نشر معارف دینی برای کودکان و نوجوانان را داشتند - در میان گذاشت. آن طرح به مرور زمان پخته شد و چند گامی هم در راه اجرا پیش رفت؛ اما به دلایلی، در نیمه راه متوقف شد و مورد بی‌مهری برخی دوستان قرار گرفت. با این که گاه، پژوهشی در اهمیت ویژه حکایات و قصه‌ها در حوزه تربیت انجام می‌پذیرد، شگفت است که ارزش این بخش از ثروت معنوی ما، حتی نزد عزیزانی که مدعی فرهیختگی و ژرف‌اندیشی هستند نیز شناخته نشده است.

ده سال بعد از آن تاریخ، در رمضان سال ۱۳۸۵، به عنایت خدا بار دیگر اجرای آن طرح آغاز گردید و با خیرخواهی و تشویق حجه الاسلام والمسلمین سید حمید حسینی، کارگردآوری حکایات پیامبر صلی الله علیه و آله به عنوان نخستین جلد از آن مجموعه جامعی که به آن اشاره شد، آغاز گردید. در سال ۱۳۸۹، پس از چند سال تلاش، اولین نمره آن طرح آماده و منتشر شد. اکنون خدا را شاکریم که این کتاب، با ویرایش مجدد و تغییراتی در ساخت آن، مجدد در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرد. برای آشنایی بیش‌تر شما خوانندگان گرامی، با اثری که اکنون پیش‌رو دارید، لازم است که چند نکته بیان شود:

الف) مهم‌ترین کتابی که در تألیف این اثر مورد استفاده قرار گرفت، کتاب «بحار الانوار» است؛ در حقیقت نیمی از حکایات‌ها از این کتاب گران‌سنگ گردآوری شده است. اگر یک حکایت در چند جلد بحار الانوار تکرار شده بود، نشانی همه موارد در پاورقی ذکر شده است. با این حال، مجموعه گران‌سنگ «موسوعة کلمات الرسول الاعظم» و مجموعه فاخر و خواندنی «حکمت‌نامه پیامبر» نیز برای تألیف اثر حاضر به‌طور کامل مرور شده است. بسیاری از آثار حدیثی و تاریخی اهل سنت نیز در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته و هر کتابی که نام و نشانی از سیره و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله در آن بوده، در حدّ توان از نظر نویسنده گذشته است.

ب) برای استفاده بهتر خوانندگان از این مجموعه، همه حکایات در موضوع‌های مرتبط با آن قرار داده شده‌اند و البته اگر حکایتی به چند موضوع ارتباط داشت، متن آن یک‌جا نوشته شده، و در بقیه موضوع‌ها، تنها نشانی آن مطلب ذکر شده است. برخی موضوع‌ها حکایت مستقلی نداشتند، که تنها در فهرست مطالب به نشانی آن اشاره شده است؛ از این رو برای آگاهی از همه موضوع‌ها باید تمامی فهرست به خوبی از نظر گذرانده شود.

ج) از نقل حکایت‌هایی که در تعارض با اصول مسلم قرآن و سیره قطعی پیامبر بود، پرهیز شده است. در برخی موارد که ماجرای مشهوری در کتاب‌های معاصر آمده، با ذکر این نکته که در مصادر اصلی یافت نشده، به نقل آن ماجرا پرداخته شده است.

د) گرچه نویسندگان مذهبی کتاب‌های فراوانی درباره حکایات زندگی پیامبر ﷺ یا سیره آن بزرگوار نوشته‌اند - که امیدواریم رسول خدا ﷺ همه آن عزیزان را از عنایت خود بهره‌مند سازد - اما «حکایت‌نامه پیامبر اعظم» چه در جامعیت حکایت‌ها و چه در شیوه عرضه هر حکایت، در حد اطلاع بنده، از امتیازات منحصر به فردی برخوردار است و هیچ مشابه دیگری ندارد.

ه) در کنار هر حکایت، دو شماره نوشته شده است که یکی، شماره حکایت در موضوع خاص است و دیگری، شماره مسلسل حکایت‌ها از آغاز کتاب است. (و) ذیل برخی حکایت‌ها، مطالبی را به عنوان برداشت و خلاصه نکته‌های حکایت، با عنوان «در سایه سار سیره» نوشته‌ام که مطالعه آن‌ها خالی از لطف نیست. گرچه حجم این مطالب اندک است، اما امیدوارم زمینه‌ای را برای تعمق بیش‌تر خوانندگان در سیره پیامبر ﷺ فراهم سازد.